

บทความเรื่องที่ 17

เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของ
ผู้ชายในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่าง
ของประเทศไทย

Attitudes to Marital Rape of Men in a Lower
Northern Province of Thailand

อรุณี กาสยานนท์*

Arunee Kasayanond

* อาจารย์ ดร, ประธานหลักสูตรรัฐศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Email: yingper@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 และระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของผู้ชาย ในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย และ 2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ รวมถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ กับระดับเจตคติดังกล่าว ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ชายที่อาศัยอยู่ในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-29 ปี (ร้อยละ 22.8) สมรสแล้ว (ร้อยละ 53.0) ประกอบรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 30.0) มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 54.2) มีความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 อยู่ในระดับไม่มีความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 75.0) และมีเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าตัวอย่างมีเจตคติด้านการรับรู้ ($\bar{X} = 1.80$) ด้านความรู้สึก ($\bar{X} = 1.89$) และด้านแนวโน้มพฤติกรรม ($\bar{X} = 1.82$) อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกันทั้งสิ้น ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง และระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง พบว่าในกรณีนี้ มีเพียงปัจจัยด้านอาชีพเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยตัวอย่างซึ่งประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองสูงที่สุด

คำสำคัญ: ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276; เจตคติ; การข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

Abstract

This study intended 1) to assess the perceptions of Section 276 of Thai Criminal Code, and attitudes towards spousal rape among male inhabitants of a lower northern province of Thailand, and 2) to investigate any relationship between demographic features, e.g., age, marital status, income, and occupation, and said attitudes through quantitative methodology, utilizing questionnaires to collect data among the samples of 400. The data analysis employed frequency, mean, percentage, Pearson's correlation coefficient, and pairwise comparisons of means by least significant difference method at .05 statistical significance. The majority of the sample were 20 - 29 years of age (22.8%), married (53.0%), workers for hire (30.0%), and earning less than 15,000 per month (54.2%), mostly found to be lacking of comprehension of Section 276 of the Criminal Code (75.0%) and attitudes toward marital rape ($\bar{x} = 1.84$). Their cognition, feeling, and tendency towards such attitudes were consistently low ($\bar{x} = 1.80, 1.89, \text{ and } 1.82$, respectively). Occupation was the only correlated factor in this case; for instance, those employed as public servants/agents were observed to be of higher prevalence in terms of attitudes towards spousal rape.

Keywords: Criminal Code Section 276; Attitudes; Marital Rape

บทนำ

สังคมไทยเป็น “สังคมบุรุษนิยม”

วาทกรรมกระแสหลัก* เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจในครอบครัวของสังคมไทย ตั้งอยู่บนข้อสรุปที่ว่า สังคมไทยเป็น “สังคมบุรุษนิยม”** (Pongsapich, 1997: 3) ผู้หญิงมักถูกกำหนดให้มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมภายในบ้าน อันไม่มีนัยสำคัญใดๆ มากไปกว่าการเป็นเมียและแม่ (ระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช, 2546: 1) ที่ตี มีลักษณะอันเป็นอุดมคติปรากฏในวรรณคดีประเภทนิทานและการแสดง เป็นผู้ถูกระงับมากกว่าเป็นผู้กระทำ ถูกดูแคล่ด้วยกำลัง และข่มขืนโดยคนรัก (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2545: 220) ทั้งนี้ ด้วยเหตุแห่งการรับอิทธิพลทางความคิด เรื่องเพศแบบวิคตอเรียน (ขเนตตี ทินนาม และ อรวรรณ ปิรันธน์โสภา, 2554: 15) ซึ่งกำหนดให้ผู้หญิงไม่ควรมีความต้องการทางเพศ ควรเป็นแต่ผู้ตามที่ดี และรองรับความต้องการของผู้ชาย (ยศ สันตสมบัติ, 2535: 73) ผู้หญิงไทยจึงมีบทบาท

* แม้ความพยายามอธิบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผ่านการถือครองทรัพย์สิน (Yoddumnern-Attig, 1992: 17) ธรรมเนียมปฏิบัติเรื่องการจัดการการเงินภายในบ้าน (เครื่อ ริดเตอร์ และ นภาพรณ หะวานนท์, 2538: 27) และรหัสทางวัฒนธรรมว่าด้วย “ข้างเท่าหน้า-ข้างเท่าหลัง” (Jermisittiparsert, 2016) จะชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงไทยมีสถานะสูง อย่างน้อยที่สุด ในปริณทลทางเศรษฐกิจและสังคม (Yoddumnern-Attig, 1992: 8) รวมถึงในทางปฏิบัติ การตัดสินใจเรื่องสำคัญต่างๆ ภายในบ้าน ล้วนแต่เป็นสิทธิขาดของภรรยา (Yoddumnern-Attig, 1992: 17) เหนือสิ่งอื่นใด ข้อมูลเชิงประจักษ์จำนวนมากในสังคมไทยปัจจุบัน ยังแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเรื่อต่อพฤติกรรมของสามีในปริณทลทางการเมือง ตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทั่งระดับชาติ (Jermisittiparsert, 2016: 27; ดูเพิ่มเติม พรณประภา อินทวิทย์นันท์, 2550, มติชนสุดสัปดาห์. 2551ก, 2551ข)

** พรสวรรค์ สุวรรณธาดา (2011: 53) อธิบายไว้ว่า หมายถึง สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ มีอำนาจเหนือผู้หญิง เป็นอำนาจที่แผ่เร้นกว่าอำนาจอื่นใด คืออำนาจที่ผู้ชายโดยรวมมีเหนือผู้หญิงครอบงำผู้หญิงไว้ให้เป็นรอง ทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าบทบาทผู้สนองความต้องการของเพศชายนั้นเป็นสิ่งที่ปรารถนา น่าภูมิใจ ทั้งนี้ โดยยกย่องเชิดชูผู้หญิงที่ปฏิบัติเช่นนั้นว่าดีงาม สูงส่ง ทรงคุณค่า ในภาพรวมมีลักษณะเป็นโครงสร้าง ครอบคลุมนบทบาท พฤติกรรม วิถีคิด ทั้งของเพศชายและเพศหญิง

ที่เหมาะสมในกรอบทางเพศ เป็นเพียงฝ่ายตาม และตอบสนองการริเริ่มของผู้ชาย (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550: 149) เท่านั้น

นอกเหนือจากการผลิตซ้ำผ่านหนังสือเรียน ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ (ปารณีย์ ชะหงษ์รัมย์, ปารณีย์ ชะหงษ์รัมย์, กนกวรรณ มโนรมย์ และ ศรัณย์ สุดใจ, 2556) แล้ว มโนทัศน์ดังกล่าวยังปรากฏอย่างเด่นชัด ในนวนิยายเรื่องสำคัญๆ ของสังคมไทย อาทิ “สี่แผ่นดิน” ที่ทำหน้าที่ตอกย้ำคตินิยมของสังคมที่ชายเป็นใหญ่ (พรสวรรค์ สุวรรณธาดา, 2554: 71) ด้วยความเชื่อว่าด้วยการไม่มีสิทธิของผู้หญิงต่อชีวิตและร่างกายของตนเอง จำต้องตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ชาย 2 คน จากมือของ “พ่อ” สู่อำนาจของ “ผัว” ซึ่ง รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2545: 221-222) ชี้ไว้ว่า เหล่านี้คือภาพสะท้อนของผู้หญิงในสังคมไทย ที่ไม่มีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค กระทั่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เทาเทียมกับผู้ชาย

“พลอยเคยได้รับการอบรมมาตั้งแต่เด็ก ว่าผู้ชายนั้นมีอำนาจสิทธิ์ขาดเหนือตน เมื่อเป็นเด็กก็อยู่ในอำนาจพ่อ มีเรือนก็อยู่ในอำนาจผัว ชีวิตนี้จะดีจะชั่วสุดแต่ผู้ชายจะบันดาลให้เป็นไป ผู้หญิงนั้น จะเกิดมาเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ชาย... โลกนี้เป็นของผู้ชาย ผู้หญิงเป็นคนอาศัย และในฐานะคนอาศัยจึงต้องนบนาบเชื่อฟังเจ้าของบ้านตลอดไป” (คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2552: 154)

เพศ การข่มขืน และอำนาจ

นักวิชาการด้านสตรีศึกษา กล่าวถึง “เพศ” ในฐานะสิ่งที่ถูกจัดให้เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างยิ่งของมนุษย์ เหนือสิ่งอื่นใดคือปลอดจากการเมือง เช่นเดียวกับแง่มุมส่วนตัวอื่นๆ อย่างอารมณ์ความรู้สึก การดูแลเนื้อตัวร่างกาย ความสัมพันธ์ และการอยู่ร่วมกัน ครอบครัว/ ครัวเรือน เป็นต้น นัยนี้ เพศจึงมักถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ และเป็นความต้องการพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่นเดียวกับความหิวหรือความกระหาย ทั้งที่แท้จริงแล้ว เป็นแต่เพียงประดิษฐกรรมทางสังคม การถูกเชื่อมโยงกับความเป็นธรรมชาติ ทำให้ระบบความหมายและกฎเกณฑ์

เกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมถึงความสัมพันธ์ทางเพศ ได้รับการยกเว้นจากการตั้งคำถามใดๆ (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550: 25)

ทั้งนี้ แม้ความต้องการทางเพศ อาจเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์ ทว่าต้องการอะไรและวิธีในการตอบสนองความต้องการเฉพาะนั้น เป็นผลมาจากระบบความหมายที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น (Mackinnon, 1995: 138 อ้างใน ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550: 25) การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงภายใต้สถาบันการแต่งงานในระบบผัวเดียวเมียเดียว ถูกทำให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องเพียงหนึ่ง ได้รับการยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมชาติและปกติ ด้วยการให้ความหมายของสังคม (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550: 29) จึงเป็นเรื่องชอบธรรมอย่างยิ่ง ที่ผู้หญิงซึ่งถูกรับรู้ว่าเป็นทรัพย์สินและสามารถตีราคาได้ จะถูกโอนกรรมสิทธิ์จากการถือครองของพ่อ ไปยังชายอื่นที่ปรารถนาจะได้เธอไปเป็นภรรยา เพื่อแลกกับเงินจำนวนที่มากพอ (Warner, 1980: 2)

ด้วยพื้นฐานทางความคิด ที่ถือกันว่าภรรยาเป็นทรัพย์สินของสามี (Warner, 1980: 2) นอกจากกรอบเรื่องเพศที่รับรองและให้ความชอบธรรมเฉพาะกับความสัมพันธ์ทางเพศที่เกิดขึ้น ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงภายใต้สถาบันการแต่งงาน จะถูกโยงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบบชายเป็นใหญ่ (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550: 29) แล้ว หลักกฎหมายคอมมอนลอว์เดิมของประเทศอังกฤษ ยังระบุให้ “ชายมีสิทธิที่จะร่วมประเวณีกับภรรยาของตนได้ แม้จะเป็นไปโดยฉันทใจหญิงก็ตาม ไม่ถือว่าชายมีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา” (Euaumnoi, 2007: 37) เช่นเดียวกับที่ไคยและ/หรือยังคงได้รับการยกเว้นในบางประเทศ (Russell, 2005: 98) รวมถึงประเทศไทย ก่อน พ.ศ.2550 โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ความว่า

“ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

เมื่อพิจารณาจากแนวทางศึกษาสังคมวิทยาอาารมณ ด้วย “Power-Status Model” ของ Kemper ในฐานะที่ “อำนาจ” คือ ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะทำให้เจตนาธรรมณ์ของตนบรรลุผลได้เมื่อเขาสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าจะมีการต่อต้านหรือไม่ โดยไม่จำกัดว่าความเป็นได้ดังกล่าวจะมีสาเหตุหรือรากฐานมาจากอะไร (Weber, 1978: 53 อ้างใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2557: 22) “wife rape” หรือ “marital rape” ที่ Gelles (1977 cited in Russell, 2005: 101) เป็นผู้ริเริ่มใช้เรียก การบังคับภรรยาให้เพศสัมพันธ์โดยสามี นอกจากจะจัดเป็นความรุนแรงทางเพศภายในครอบครัวรูปแบบหนึ่ง (Browne and Herbert, 1997: 9; Mahoney, Williams and West, 2001: 150) แล้ว การที่ผู้ชายในสถานะสามีสามารถบังคับให้ผู้หญิงในสถานะภรรยา จำต้องยอมตามความปรารถนาของตน (Kemper and Collins, 1990 cited in Turner and Stets, 2005: 216) ด้วยการมีเพศสัมพันธ์ จะโดยการใช้กำลังกายบังคับ หรือจับผลประโยชน์และการคงอยู่ของครอบครัวเป็นตัวประกัน (Bennett and Manderson, 2003: 10) ก็ตาม ถือเป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนอย่างยิ่ง ของสัมพันธ์ภาพเชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ (สุชีลา ตันชัยนันท์, 2535) ภายในครอบครัว

วัตถุประสงค์

ผลการสำรวจเปรียบเทียบขนาด ลักษณะ และความถี่ของประสบการณ์ด้านความรุนแรงทางเพศในชีวิตคู่ ทั้ง 1) ใช้กำลังบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ 2) จำยอมมีเพศสัมพันธ์เพราะกลัวผลที่จะติดตามมา และ 3) ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ในลักษณะที่ตนเองไม่ชอบ รู้สึกแยะ ต่ำต้อย ขยะแขยง หรือผิดธรรมชาติ ของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดหนึ่งทางภาคกลางตอนบน โดย กฤติยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตร, วาสนา อิมเอม และ อุษา เลิศศรีสันทัด (2546: 43-44) ห้วง พ.ศ.2543 ชี้ให้เห็นว่า มากถึงเกือบ 1 ใน 3 ของผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในทั้งสองจังหวัด ต่างเคยประสบกับความรุนแรงทางเพศในช่วงชีวิตที่ผ่านมา

และด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) พ.ศ.2550 ถือเป็นการเติมเต็มช่องโหว่ทางกฎหมายซึ่งไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง (จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. 2553: 5) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถาบันครอบครัว รวมถึงความก้าวหน้าสำคัญประการหนึ่ง ด้านสิทธิมนุษยชนสตรีในประเทศไทย (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2009) การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 และระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของผู้ชาย ในจังหวัดหนึ่ง บริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย และ

2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ รวมถึง ระดับความรู้ความเข้าใจ กับระดับเจตคติดังกล่าว

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Jermisittiparsert และ Kasemsukphaisit (2016) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2) ความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 และ 3) เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

ประชากร คือผู้ชายที่อาศัยอยู่ในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรหาขนาดตัวอย่างเมื่อไม่ทราบค่าประชากร ของ Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลห้วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2559

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และสถิติทดสอบ ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์

- อายุ
- สถานภาพสมรส
- อาชีพ
- รายได้

เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเรา
ภรรยาตนเอง

- การรับรู้ (Cognition)
- ความรู้สึก (Feeling)
- แนวโน้มพฤติกรรม (Action Tendency)

ความรู้ความเข้าใจต่อ

ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 276

ผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-29 ปี (ร้อยละ 22.8) สมรสแล้ว (ร้อยละ 53.0) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 30.0) และมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 54.2)

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
อายุ			อาชีพ		
ต่ำกว่า 20 ปี	29	7.2	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	36	9.0
20-29 ปี	91	22.8	พนักงานบริษัทเอกชน	32	8.0
30-39 ปี	78	19.5	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	55	13.8
40-49 ปี	84	21.0	นักเรียน/นักศึกษา	37	9.2
50-59 ปี	84	21.0	เกษตรกร	117	29.2
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	34	8.5	รับจ้างทั่วไป	120	30.0
			อื่นๆ	3	0.8
สถานภาพสมรส			รายได้ (ต่อเดือน)		
โสด	121	30.2	ต่ำกว่า 15,000 บาท	217	54.2
สมรสแล้ว	212	53.0	15,000-29,999 บาท	148	37.0
แยกกันอยู่	16	4.0	30,000-44,999 บาท	29	7.2
หม้าย	31	7.8	45,000-59,999 บาท	3	0.8
อย่าร้าง	20	5.0	ตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป	3	0.8

ความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276

โดยภาพรวม ตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 อยู่ในระดับไม่มีความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 75.0) ทั้งก่อน (ร้อยละ

51.2) และหลัง (ร้อยละ 68.5) การแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อ พ.ศ.2550 ล้วนพบเช่นเดียวกันว่า กว้างหนึ่งของตัวอย่างถูกจัดอยู่ในระดับเดียวกันนี้

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276

ระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276					
	มีความรู้ความเข้าใจมาก	มีความรู้ความเข้าใจบ้าง	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	มีความรู้ความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปบ้าง	มีความรู้ความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปมาก
ก่อน การแก้ไข					
จำนวน	8	80	205	-	107
ร้อยละ	2.0	20.0	51.2	-	26.8
การแก้ไข					
จำนวน	137	-	250	-	13
ร้อยละ	34.2	-	62.5	-	3.2
หลัง การแก้ไข					
จำนวน	-	69	263	-	68
ร้อยละ	-	17.2	68.5	-	17.0
ภาพรวม					
จำนวน	-	53	300	-	47
ร้อยละ	-	13.2	75.0	-	11.8

ขณะที่ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2552) ถือว่าการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 เป็นความก้าวหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ด้านสิทธิมนุษยชนสตรีในประเทศไทย อันเป็นผลสืบเนื่องจากการที่ประเทศไทย เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เมื่อ พ.ศ.2528 (พรสม เปาปราโมทย์, 2556: 14) ทว่า ตัวอย่างเพียง ร้อยละ 34.2 ที่รู้ว่า การจัดการความแตกต่างของเพศและความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง เป็นเหตุผลหลักในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรานี้ สอดคล้องกับ จันทรวีภา ดิลก

สัมพันธ์ (2553: 5) ซึ่งขึ้นในเวลาต่อมา ว่าอย่างไรก็ดี กฎหมายดังกล่าวนี้ ยังไม่ค่อยถูกเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกันมากนัก

ยิ่งเมื่อพบว่า สัดส่วนของตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างถึงมาก ภายหลังการแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อ พ.ศ.2550 ลดลงจากสัดส่วนของตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างถึงมาก ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งดังกล่าว จากรวม ร้อยละ 22.0 เหลือเพียง ร้อยละ 17.2 เท่านั้น ยิ่งยืนยันให้เห็นถึงสภาพปัญหาดังกล่าว รวมถึงความจำเป็นของการเผยแพร่ให้ประชาชน เกิดความรู้และความเข้าใจที่มากยิ่งขึ้น (จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์, 2553: 5)

เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

โดยภาพรวม ตัวอย่างมีเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตัวอย่างมีเจตคติด้านการรับรู้ ($\bar{X} = 1.80$) ด้านความรู้สึก ($\bar{X} = 1.89$) และด้านแนวโน้มพฤติกรรม ($\bar{X} = 1.82$) อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกันทั้งสิ้น

ตารางที่ 3 เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
การรับรู้	1.80	น้อย
ความรู้สึก	1.89	น้อย
แนวโน้มพฤติกรรม	1.82	น้อย
ภาพรวม	1.84	น้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ และระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ ระหว่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้

รวมถึง รวมถึง ระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง ด้วยวิธีของเพียร์สัน พบว่า ขณะที่รายได้ เป็นปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของผู้ชายชาวเมืองหลวง (Jemsittiparsert and Kasemsukphaisit, 2016) อาชีพ กลับเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเองของผู้ชายในจังหวัดซึ่งตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือตอนล่างนี้

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ และระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง

	ค่า สัม ป ร ะ ลี ท ธิ์		แ ป ล ผล ต ร ะ ดั บ ความสัมพั นธ์
	สหสัมพันธ์	p-value	
	เจตคติต่อการข่มขืน กระทำชำเราภรรยา ตนเอง		
อายุ	.025	.619	ต่ำมาก
สถานภาพสมรส	.046	.355	ต่ำมาก
อาชีพ	-.139	.005**	ต่ำมาก
รายได้	-.006	.908	ต่ำมาก
ความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 276	-.002	.971	ต่ำมาก

ทั้งนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด พบว่า ตัวอย่างซึ่งประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 2.16$) มีระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง สูงกว่าทั้งตัวอย่างซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกร ($\bar{X} = 1.82$) ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 1.81$) และรับจ้างทั่วไป ($\bar{X} = 1.78$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 รวมถึงตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 1.80$) ตลอดจนประกอบอาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 1.29$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบรายคู่ ระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง จำแนกตามอาชีพ

	n	$\bar{X}$	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	บริษัทเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	เกษตรกร	นักเรียน/นักศึกษา	อื่นๆ
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	36	2.16	-	.110	.008*	.001**	.004**	.012*	.019*
บริษัทเอกชน	32	1.92	-	-	.419	.255	.403	.405	.091
ธุรกิจส่วนตัว	55	1.81	-	-	-	.772	.937	.919	.156
รับจ้างทั่วไป	120	1.78	-	-	-	-	.644	.892	.174
เกษตรกร	117	1.82	-	-	-	-	-	.855	.144
นักเรียน/นักศึกษา	37	1.80	-	-	-	-	-	-	.172
อื่นๆ	3	1.29	-	-	-	-	-	-	-

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ ตอกย้ำให้เห็นว่า ผู้ชายไทย อย่างน้อยที่สุด ในจังหวัดหนึ่งบริเวณภาคเหนือตอนล่าง ไม่มีความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 อย่างเพียงพอ ขณะที่เจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็น ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มพฤติกรรม อยู่ในระดับน้อย

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ และระดับความรู้ความเข้าใจต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านอาชีพเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับเจตคติต่อการข่มขืนกระทำชำเราภรรยาตนเอง โดยตัวอย่าง

ซึ่งประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มที่มีระดับเจตคติต่อการ
ข่มขืนกระทำชำเรากรรยาตนเองสูงที่สุด

นัยหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ตอกย้ำให้เห็นว่า ประชาชนชาวไทย ยังคงขาด
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวันของเขา
อย่างเพียงพอ การโฆษณาชวนเชื่อผ่านเอกสารของหน่วยงานราชการ องค์การ
พัฒนาเอกชน กระทรวงสำนักงานในภูมิภาคขององค์การระหว่างประเทศ เกี่ยวกับ
ความก้าวหน้าในทางนิติบัญญัติ โดยปราศจากการสอบทานความไม่ก้าวหน้าในเชิงพฤ
ตินัย ถือเป็นความบกพร่องสำคัญที่ทำให้กระบวนการการพัฒนา กรณีนี้คือความเท่า
เทียมกันระหว่างเพศในความเป็นมนุษย์ ของสังคมไทย ถ้าข้อมูลมากร่วมก่อน
ทศวรรษ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นที่จะต้อง ย้อนกลับไปให้ความสำคัญกับ
การชี้แจงถึงสิทธิในความเป็นมนุษย์ของกรรยา โดยเฉพาะ แก่ผู้ชาย ซึ่งจะมีส่วน
อย่างยิ่งในการทำให้ความเท่าเทียมกันดังกล่าว สามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่ได้จริง

การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงมีอาจจำกัดแค่การเผยแพร่
ความรู้ และสร้างความเข้าใจต่อดัชนีกฎหมายเท่านั้น ทว่าจำเป็นที่จะต้องก้าวไปสู่
การสร้างตระหนักร่วมของทุกภาคส่วนภายในสังคม เพื่อให้เกิดการปฏิรูป
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจใน Power-Status Model เดิม ที่ผู้ชายเป็นฝ่าย
ครอบครองความพึงพอใจและความรู้สึกปลอดภัย ขณะที่ผู้หญิงจำต้องทนทุกข์และ
ตกอยู่ในความหวาดกลัว ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ จึงได้แก่การนับหนึ่งจากกลไก
เล็กๆ อย่างวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ยังคงยึดมั่นในการ
รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของครอบครัวเป็นสำคัญ (ทวี ตาตะยา
นนท์, 2540: 638 อ้างใน กฤติยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตร, วาสนา อัม
เอม และ อุษา เลิศศรีสันต์, 2546: 10) สู่การให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับการ
ปกป้องสิทธิที่เท่าเทียมกันของผู้หญิง ซึ่งอาจกลายเป็นการเสริมพลังที่สำคัญ
ให้กับเธอเหล่านั้น เลิกอับอายและกล้าที่จะปฏิเสธการใช้ความรุนแรงทางเพศ
ภายในครอบครัว กระทั่งลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิของตนเอง รวมถึงเพื่อนร่วมชะตา
กรรมในท้ายที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา อาชวนิจกุล, ชื่นฤทัย กาญจนะจิตฺต, วาสนา อิ่มเอม และ อุษา เลิศศรีสันต์. 2546. **ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช. 2552. **สี่แผ่นดิน**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า 2000.
- เครี ริคเตอร์ และ นภาพร หะวานนท์. 2538. **การมีส่วนร่วมเชิงเศรษฐกิจของผู้หญิงในครอบครัวไทย: นโยบายที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสวัสดิการสังคม**. กรุงเทพมหานคร: เจเนเดอร์เพรส.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. 2553. “การแก้กฎหมายข่มขืนและการตรากฎหมายใหม่.” **ก้าวทันโลกวิทยาศาสตร์** 10 (1): 5-9.
- ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. 2550. **เมื่อผู้หญิงคิดจะมีหนวด: การต่อสู้ "ความจริง" ของเรื่องเพศในสภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
- ชนคดี ทินนาม และ อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท. 2554. “ผู้หญิงหายไปไหนในวาทกรรมพรหมจารี?: มุมมองจากสื่อ พ.ศ. 2449-2519.” **วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์** 6 (2): 14-30.
- ปารณีย์ ชะหงษ์รัมย์, ปารณีย์ ชะหงษ์รัมย์, กนกวรรณ มโนรมย์ และ ศรินย์ สุดใจ. 2556. “การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ “ปีศาจปไตย” ในหนังสือเรียนการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ.” **ศรีวนาลัยวิจัย** 3 (5): 12-30.
- พรรณประภา อินทรวินันท์. 2550. **บทบาทและอิทธิพลภริยานายกรัฐมนตรีไทย ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองไทยในรอบ 70 ปี (2475-2550)**. กรุงเทพมหานคร: บ้านพิทักษ์อักษร.
- พรสม เปาปราโมทย์. 2556. **ความเสมอภาคในครอบครัวและการสมรส: กฎหมายไทยภายใต้กรอบสากล**. รายงานการศึกษาค้นคว้าส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารการทูต, สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ.
- พรสวรรค์ สุวรรณธาดา. 2554. “แม่พลอยกับเฟมินิสม์.” **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์** 28 (3): 51-72.

มติชนสุดสัปดาห์. 2551ก. “จะถูก จะแพง ขอ ‘แดง’ ไว้ก่อน.” มติชนสุดสัปดาห์ 28 (1467): 9.

_____. 2551ข. “นายกสมาคม ‘เกรงใจเมีย’ สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ชีวิตนี้พลีเพื่อ ‘น้องแดง’.” มติชนสุดสัปดาห์ 28 (1467): 10.

ยศ สันตสมบัติ. 2535. แม่หญิงลีขายตัว: ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ระเปียรรัตน์ พงษ์พานิช. 2546. การปะทะกันของความรู้ระหว่างปิตาธิปไตยกับสตรีนิยม ต่อการสถาปนาภิกษุณีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สตรีศึกษา), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รีนฤทัย สัจจพันธุ์. 2545. มิใช่เป็นเพียง “นางเอก”. กรุงเทพมหานคร: ประพันธ์สาส์น.

สมเกียรติ วันทะนะ. 2557. ทฤษฎีอำนาจ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชีลา ตันชัยนันท์. 2535. ข่มขืน ปัญหาความรุนแรงทางเพศ. กรุงเทพมหานคร: พลิก.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2552. สิทธิมนุษยชนสตรี.... กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

Bennett, L. and L. Manderson. 2003. “Introduction: Gender Inequality and Technologies of Violence.” in **Violence against Women in Asian Society**. London: RoutledgeCurzon, pp. 1-19.

Browne, K. and M. Herbert. 1997. **Preventing Family Violence**. Chichester: John Wiley & Son.

Euaumnoi, J. 2007. **Factors Risking to be Sex Crime Victims of Thai Female**. Bangkok: Chulalongkorn University.

Jermstittiparsert, K. 2016. “Culture of “Elephant Front Legs-Hind Legs”: A Debate on the Actuality of Sexual Politics in Thailand.” **The Social Sciences** 11 (1): 20-28.

- Jernsittiparsert, K. and P. Kasemsukphaisit. 2016. “Bangkok Men’s Attitudes towards Marital Rape.” **Review of European Studies** 8 (1): 185-198.
- Mahoney, P., L. Williams and C. West. 2001. “Violence against Women by Intimate Relationship Partners.” in C. Renzetti, J. Edleson and R. Bergen (eds.). **Sourcebook on Violence against Women**. California: Sage, pp. 143-178.
- Pongsapich, A. 1997. “Feminism Theories and Praxis: Women’s Social Movement in Thailand.” in V. Somswasdi and S. Theobald (eds.). **Women, Gender Relations and Development in Thai Society**. Chiang Mai: Women’s Studies Center, Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University, pp. 3-51.
- Russell, D. 2005. “Rape in Marriage.” in R. Bergen, J. Edleson and C. Renzetti (eds.). **Violence against Women: Classic Papers**. Boston: Pearson Education.
- Turner, J. and J. Stets. 2005. **The Sociology of Emotions**. New York: Cambridge.
- Warner, C. 1980. “Rape and Rape Laws in Historical Perspective.” in **Rape and Sexual Assault**. Maryland: Aspen, pp.1-7.
- Yoddumnern-Attig, B. 1992. “Thai Family Structure and Organization: Changing Roles and Duties in Historical Perspective.” in B. Yoddumnern-Attig, K. Richter, A. Sonnthorndhada, C. Sethaput and A. Pramualratana. **Changing Roles and Statuses of Women in Thailand: A Documentary Assessment**. Nakhnopathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University, pp. 8-24.

Translated Thai References

- Archavanitkul, K., Kanchanachitra, C., Im-Em, C., & Lerdsrisantad, U.
2003. **Domestic Violence and Women's Health**. Nakhon
Pathom: Institute for Population and Social Research,
Mahidol University.
- Chahongram, P., Thantopat, T., Manorum, K., & Soodjai, S. 2013.
“Ideological Reproduction Relating Patriarchy in Textbooks At
Primary School Levels”. **Journal of Srivanalai Vijai** 3 (5): 12-
30.
- Diloksampan, C. 2010. “Enactments and Amendments of Sexual
Violence Laws”. **Advanced Science Journal** 10 (1): 5-9.
- Indhravittayanun, P. 2007. **Social and Political Roles of the Wives of
Prime Ministers of Thailand in the Past 70 Years (1932 -
2007)**. Bangkok: Baan Pitak Aksorn.
- Matichon Weekly. 2008a. “It Doesn't Matter If It Is Cheap or
Expensive, Go for Red.” **Matichon Weekly** 28 (1467): 9.
- _____. 2008b. “President of ‘Tamed Husbands’ Association,
Somchai Wongsawat, This Life for Dearest ‘Daeng’.”
Matichon Weekly 28 (1467): 10.
- Office of Women's Affairs and Family Development, Ministry of Social
Development and Human Security. 2009. **Women's Human
Rights...** Bangkok: Bureau of Gender Equality Promotion,
Office of Women's Affairs and Family Development, Ministry
of Social Development and Human Security.
- Paopramot, P. 2013. **Equality in Family and Marriage: Thai Law
under International Framework**. Independent Study,
Foreign Affairs Executive Programme, Devawongse Varopakarn
Institute of Foreign Affairs.

- Pongpanich, R. 2003. **Paternalism vs Feminism: Establishment of Bhiksuni in Thailand**. Thesis. Master of Arts Program in Women's Studies, Thammasat University.
- Pramoj, K. 2009. **Four Reigns**. 14th ed. Bangkok: Dok Ya 2000.
- Richter, K. & Havanon, N. 1995. **Womens Economic Contribution to Households in Thailand: Implication for National Development and Social Welfare**. Bangkok: Gender Press.
- Sajjapan, R. 2002. **Not Just “Heroines”**. Bangkok: Praphansarn.
- Santasombat, Y. 1992. **‘Mae Ying’: The Community and Prostitute in Thai Society**. Bangkok: Local Development Institute.
- Songsamphan, C. 2007. **Truth About Sex: A Public Debate on Sex In The House Of Representative**. Bangkok: Kob Fire.
- Suwanthada, P. 2011. “Mae Ploy and Feminist Theory” **Journal of Social Sciences and Humanities** 28 (3): 51-72.
- Tanchainan, S. 1992. **Rape: Sexual Assault**. Bangkok: Pa-luek.
- Tinnam, C. & Pilun-Owad, O. 2011. “Where did women disappear to during the discourse on virginity? A perspective based on the media from 1906 until 1976”. **Journal of Management and Information Sciences** 6 (2): 14-30.
- Wantana, S. 2014. **Theories of Power**. Bangkok: Political Science Association of Kasetsart University.

